

Projekt

z dnia 17 sierpnia 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W SIEDLCACH**

z dnia 17 sierpnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia „Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2025”

Na podstawie art. 4 ust. 4 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920 t.j.) w związku z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Powiatu w Siedlcach uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2025” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Siedlcach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**

Marek Gorzala

**Program korekcyjno-edukacyjny
dla osób stosujących przemoc w rodzinie
dla Powiatu Siedleckiego
na lata 2021 - 2025**

Siedlce, 2021 rok

SPIS TREŚCI:

I.	WSTĘP.....	3
II.	UZASADNIENIE PROGRAMU.....	4
III.	PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU.....	5
IV.	CELE PROGRAMU.....	7
V.	REALIZACJA PROGRAMU.....	8
1.	Czas realizacji programu.....	8
2.	Realizator programu.....	8
3.	Partnerzy programu.....	9
4.	Nabór i selekcja uczestników programu.....	9
5.	Reguły uczestnictwa w programie.....	11
6.	Sposób realizacji programu.....	11
VI.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	14
VII.	MONITORING.....	14
VIII.	ZAGROŻENIA REALIZACJI PRPOGRAMU	15

*„Najłatwiej i najpiękniej nie gnębić drugih,
ale samemu nad sobą pracować,
żeby być możliwie jak najlepszym.”*

Sokrates

I. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka. Kształtuje ona jego osobowość, formułuje poglądy, uczy norm i zasad oraz funkcjonowania w życiu społecznym. Prawidłowo funkcjonująca rodzina realizuje swoje podstawowe zadania, zapewnia jego członkom relacje oparte na miłości, akceptacji i zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa, a rodzice lub opiekunowie są wzorcem dla dzieci. Nieprawidłowo funkcjonująca rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych potrzeb, dostarcza dziecku nieprawidłowych wzorców, niszczy jego godność i zaburza poczucie bezpieczeństwa. Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem, z którym boryka się wiele współczesnych rodzin. Stereotyp mówiący, że przemoc jest używana tylko w środowiskach ludzi z marginesu społecznego już nie istnieje. Jednak mimo tego, że przemoc jest coraz bardziej powszechna, duża część społeczeństwa nie potrafi określić, czym jest zjawisko przemocy.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Założeniem programu jest ukierunkowanie działań na powstrzymanie przemocy. Adresowany jest on do osób, które stosują przemoc nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny. Konieczne jest, zatem podejmowanie i planowanie działań, których celem jest zwalczanie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przez instytucje do tego powołane.

II. UZASADNIENIE PROGRAMU

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej jest integralną częścią systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program jest skierowany do osób dorosłych, którzy identyfikują się z problemem przemocy i wykazują motywację do terapii. Wszystkie działania, które zostały zaplanowane w Programie wobec sprawcy są podporządkowane przede wszystkim zasadzie ochrony bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osoby stosujące przemoc.

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, a przemoc w rodzinie jest najgorszym jej rodzajem, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba.

Dom rodzinny, który powinien być miejscem miłości, bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia oraz szacunku, staje się miejscem cierpienia, zagrożenia i poniżania oraz lęku i rozpacz. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Najważniejszym aktem prawnym regulującym zjawisko przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 t.j.).

Na terenie Powiatu Siedleckiego przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnicowanym statusie społecznym. Przypadki przemocy zdarzają się przeważnie w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2025” zostały szczegółowo opisane dane statystyczne dotyczące problemu przemocy w rodzinie, z którego wynika, iż przemoc w rodzinie jest problemem społecznym mającym miejsce również na terenie Powiatu Siedleckiego.

W Powiecie Siedleckim istnieje szereg instytucji udzielających pomocy osobom poszkodowanym w wyniku przemocy. W pierwszej kolejności są to: policja, Sąd Rejonowy, Zespoły Interdyscyplinarne działające przy ośrodkach pomocy społecznej, Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służba zdrowia udzielająca ofiarom przemocy pomocy medycznej, a także szkoły, jako instytucje rozpoznające symptomy dziecka krzywdzonego, prowadzące działania edukacyjne i profilaktyczne. Najliczniejszą sieć instytucji wspierających osoby doświadczające przemocy stanowią ośrodki pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Siedleckiego znajduje się trzynaście ośrodków pomocy społecznej. Ponadto

mieszkańcy Powiatu Siedleckiego mają możliwość korzystania ze wsparcia specjalistycznego, jakie udzielane jest w ramach funkcjonującego punktu konsultacyjno-interwencyjnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. 2011 r. Nr 50, poz. 259) nakładają na powiat zadanie opracowania i realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy. Podstawową rangę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przypisuje się interwencji karno-administracyjnej.

Zadaniem Programu jest zastosowanie działań pomocowych poprzez oddziaływanie edukacyjne, socjalizacyjne oraz psychologiczne, ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawę prawną do opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 poz. 1249. t.j.).

Ponadto podstawą prawną realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego jest:

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku (Dz.U.2011.50.259) w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021- 2025.

Założenia do tworzenia niniejszego Programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej i prowadzą do stwierdzenia, że:

1. przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
2. przemoc domowa ma uwarunkowania kulturowe,
3. jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy ludzi,
4. jest zakorzeniona we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
5. przemoc domowa jest szkodliwym i rażącym nadużyciem siły i władzy oraz dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zależnej,
6. można nauczyć się niestosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymywania,
7. stosowanie przemocy nie może być usprawiedliwione stwierdzeniem, że była ona skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
8. stosowanie przemocy jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Mając na uwadze powyższe, założenia niniejszego programu opierają się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniających podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy ze sprawcami przemocy, do których należą:

1. Problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich, w tym:

- a) potrzeby osób stosujących przemoc dotyczące kontroli i władzy,
- b) obwinianie ofiar przemocy, stosowanie zaprzeczenia,
- c) proces wiktylizacji,
- d) praca nad rozróżnianiem zachowań agresywnych i asertywnych.

2. Stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą, w tym:

- a) proces zmiany zachowań i postaw,
- b) ćwiczenie nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania,
- c) odpowiedzialne podejmowanie decyzji w sytuacjach konfliktowych,
- d) utrzymanie egalitarnych relacji międzyludzkich bez przemocy.

3. Trening umiejętności społecznych.

4. Trening komunikacji interpersonalnej, w tym:

- a) zdolność do rozpoznawania i konstruktywnego wyrażania uczuć, słuchania innych,
- b) umiejętność rozwiązywania konfliktów oparta na negocjacjach i kompromisach,
- c) rozpoznawanie form wrogości i braku szacunku,
- d) uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych.

5. Promocja pozytywnych wartości, w tym:

- a) potrzeba bezpieczeństwa w związku i rodzinie,
- b) akceptacja uczuć, opinii, postępowania innych,
- c) modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich, formy dyscypliny bez przemocy jako alternatywa dla agresywnego karania.

6. Rozwój samokontroli u sprawców przemocy, w tym:

- a) komunikacja służąca współpracy,
- b) złość i inne trudne uczucia,
- c) sposoby wyciszania, zatrzymywania zachowań agresywnych.

IV. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Zatrzymanie przemocy w rodzinie, poprzez powstrzymanie sprawców przed jej stosowaniem w wyniku oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Cele szczegółowe:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy;
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
- uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Wyżej wymienione cele są zgodne z § 4 z Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. 2011 r. Nr 50, poz. 259), który określa cele oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.

V. REALIZACJA PROGRAMU

1. Czas realizacji programu

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych planowany jest do realizacji w latach 2021–2025. Realizacja odbywać się będzie w systemie otwartym, dającym możliwość dołączenia nowych osób w trakcie trwania cyklu zajęć, po pozytywnej decyzji osoby odpowiedzialnej za konsultacje wstępne.

2. Realizator programu

Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021- 2025 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach, zwane dalej PCPR.

W celu realizacji programu PCPR zatrudni na podstawie umowy cywilnoprawnej osoby prowadzące oddziaływania grupowe i konsultacje indywidualne, zwane dalej prowadzącymi, bądź zleci realizację zadania jednostce do tego uprawnionej.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą być prowadzone przez osoby, które:

- ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji;
- posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
- mają udokumentowany, co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Koordynatorem programu jest kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach lub osoba przez niego wyznaczona.

Realizacja programu poprzedzona zostanie ogłoszeniem o jego realizacji na stronie internetowej PCPR w Siedlcach oraz poinformowaniem partnerów programu o wdrożeniu programu.

3. Partnerzy programu

Partnerami realizatora programu, w szczególności w zakresie rekrutacji i monitoringu programu będą instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie takie jak:

- Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące w gminach Powiatu Siedleckiego,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Siedleckiego,
- Komenda Miejska Policji w Siedlcach,
- Komisariaty i Posterunki Policji z terenu Powiatu Siedleckiego,
- Prokuratura Rejonowa i Okręgowa w Siedlcach,
- Sąd Rejonowy w Siedlcach,
- Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach leżących na terenie Powiatu Siedleckiego,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej.

Skuteczna i efektywna realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego wymaga ścisłej współpracy z w/w instytucjami.

4. Nabór i selekcja uczestników programu

Program pośrednio odnosi się do osób doznających przemocy, instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy, specjalistów w nich pracujących, jak również całej społeczności. Bezpośrednio kierowany jest do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zakłada się, iż Program adresowany jest do pełnoletnich osób w szczególności do:

- skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych, albo, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym;
- stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków – w tym przypadku oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii;

- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie, dotyczy to osób, które podjęły osobistą decyzję o uczestnictwie w programie, skierowanych w związku z jej kontaktem z instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Warunkiem przyjęcia osoby do grupy korekcyjno-edukacyjnej jest uznanie przez sprawcę faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie. Selekcja i nabór muszą być dostosowane do specyfiki danego typu sprawców przemocy.

Nabór uczestników odbywać się będzie na podstawie:

- zobowiązania osoby na drodze sądowej do uczestniczenia w programie,
- pisemnej zgody uczestnika i zobowiązania uczestnictwa w programie.

W ramach selekcji i naboru dokonane zostaną diagnozy: wstępna i pogłębiona. Diagnozy dotyczyć powinny: w zakresie wstępnego rozeznania diagnostycznego m.in.: funkcjonowania uczestnika, rzeczywistych okoliczności skierowania do programu, określenia czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc, określenia najgroźniejszych i typowych form oraz okoliczności przemocowych zachowań, określenia aktualnej sytuacji rodzinnej i zawodowej, określenia cech osobistych istotnych dla pracy korekcyjnej.

W zakresie pogłębionej diagnozy m. in. historii relacji, w których występuje przemoc oraz poprzednich związków, historii interwencji związanych z przemocą, historii pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych, doświadczeń związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków, historii agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych, kontaktów z wymiarem sprawiedliwości, historii edukacyjno-zawodowej, charakterystyki szczegółowej zachowań i postaw przemocowych.

Uczestnictwa w programie odmawia się osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, przejawiającymi cechy osobowości nieprawidłowej, w tym antyspołecznej czy osobowości z pogranicza, chorym psychicznie, osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych z wyłączeniem tych osób, które przeszły terapię lub są w trakcie na tak zaawansowanym etapie procesu terapeutycznego, aby można było pracować nad zmianą jej agresywnych zachowań.

Odmowa udziału w programie ma miejsce w czasie wstępnej diagnozy, która jest pierwszym etapem realizacji programu. Uzyskane informacje od uczestników programu dotyczące ich życia osobistego powinny być objęte zasadą poufności, z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów niezgodnych z prawem.

5. Reguły uczestnictwa w programie

Przed przystąpieniem do drugiego etapu programu uczestnicy podpisują z prowadzącym oddziaływania kontrakt określający zasady uczestnictwa w programie.

Kontrakt będzie zawierał:

- formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylanie się od udziału w programie,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- informacje o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu.

Fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą z wyłączeniem możliwości informowania instytucji i organizacji, które skierowały do programu oraz członków rodziny, zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania narkotyków, innych środków odurzających, substancji psychoaktywnych albo środków zastępczych.

6. Sposób realizacji programu

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne opracuje i następnie zrealizuje osoba prowadząca. Przy tworzeniu oddziaływań należy uwzględnić:

- oddziaływania muszą być prowadzone w formie działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych przy założeniu, że uczestnictwo w programie ma przede wszystkim oddziaływać korygująco na niepożądane i szkodliwe zachowania oraz postawy osób stosujących przemoc,
- działania powinny odgrywać rolę jedynie pomocniczą,
- oddziaływania powinny przebiegać etapowo, gdzie pierwszy etap to sesje indywidualne wstępne-rekrutacyjne do programu, co najmniej 2 sesje, w tym diagnoza wstępna kandydata oraz podpisanie kontraktu z uczestnikami.

W połowie realizacji programu planowane jest przeprowadzenie spotkań indywidualnych z uczestnikami w celu przeprowadzenia diagnozy pogłębionej-co najmniej 2 godzinnej.

Kolejne etapy to sesje grupowe- trzygodzinne spotkania w każdym tygodniu. Istnieje możliwość przerwy dwutygodniowej ze względu na okres wakacyjny.

Oddziaływania powinny być realizowane w oparciu o model integracyjny tzn. łączący różne podejścia, w szczególności jednak podejście Krótkoterminowej Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach, gdzie stosowane metody i techniki pozwalają na zwiększanie otwartości i zaufania oraz koncentracji na uczuciach i potrzebach wszystkich członków rodziny.

Zawartość merytoryczna programu powinna koncentrować się wokół następujących elementów: edukacji uczestników, rozpoznawania i zmian systemu ich przekonań i postaw oraz zmian behawioralno-poznawczych. Oddziaływania muszą składać się z treści edukacyjnych oraz praktycznych ćwiczeń dostarczających korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniających zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

Dobór treści edukacyjnych powinien uwzględnić założone cele programu, do szczególnie istotnych tematów można zaliczyć m.in.:

- społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej, problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,
- planowanie i rozwijanie samokontroli,
- alkohol i patologia życia rodzinnego,
- komunikacja interpersonalna,
- promocja pozytywnych standardów i wartości,
- przemoc seksualna dzieci,
- przemoc i wychowanie oraz tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

Zajęcia wchodzące w skład programu powinny być prowadzone w małych grupach 10 - 15 osobowych. Łączny czas programu powinien obejmować, co najmniej 60 godzin zajęć i nie więcej niż 120 godzin oraz co najmniej 4 godziny konsultacji indywidualnych. Przerwy między kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień (z wyjątkiem dwutygodniowej przerwy wakacyjnej).

Działania grupowe korekcyjno – edukacyjne planowane są do realizacji przez okres do 5 miesięcy - 20 spotkań (jedno spotkanie – 3 godz. lekcyjne). W ramach cyklu będą odbywały się cotygodniowe spotkania grupowe dla uczestników. Zajęcia grupowe są jednym z bardziej efektywnych narzędzi w pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Istotnym elementem tego typu pracy jest wymiana, która zachodzi pomiędzy uczestnikami grupy. Sprzyja ona poszerzeniu perspektywy beneficjentów w odniesieniu do tego jak spostrzegają

oni własną przeszłość, obecną sytuację i przyszłość. Będzie to pomocne w procesie dokonywania przez nich wyborów zachowań i działań, które planują na przyszłość.

Program skonstruowany jest w taki sposób, iż w ramach jednego spotkania grupy pierwsza godzina zajęć stanowi część psycho-edukacyjną, a kolejne przeznaczone będą na ćwiczenia praktyczne, mające na celu dostarczenie alternatywnych względem przemocy wzorców zachowań i postaw oraz służące rozwijaniu umiejętności samokontroli i konstruktywnej komunikacji.

W części edukacyjnej planowane jest omawianie tematów z zakresu psychospołecznego funkcjonowania człowieka, zjawiska przemocy w rodzinie, prawnych konsekwencji stosowania przemocy oraz konstruktywnych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Zakłada się, że określony temat może zostać rozwinięty zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez uczestników, bądź też mogą zostać wprowadzone dodatkowe zagadnienia zgodne z celami zakładanymi w programie.

Przykładowe, planowane tematy edukacyjne w ramach cyklu:

- 1) Zjawisko przemocy w rodzinie – definicja, formy, dynamika.
- 2) Źródła przemocy - skąd się biorą zachowania przemocowe.
- 3) Perspektywa prawna, – jakie konsekwencje mogą ponieść osoby stosujące przemoc.
- 4) Mity i stereotypy podtrzymujące przemoc.
- 5) Potrzeby człowieka, – dlaczego warto umieć je rozpoznawać i dbać o ich zaspokajanie.
- 6) Uczucia człowieka – jak sobie z nimi radzić.
- 7) Komunikacja bez przemocy.
- 8) Zachowania asertywne, jako alternatywa dla zachowań agresywnych.
- 9) Rozwiązywanie konfliktów bez przemocy.
- 10) Jak radzić sobie ze złością.
- 11) Potrzeby dzieci – potrzeby rodziców – rodzina w rozwoju – wychowanie bez przemocy, wpływ przemocy domowej na zachowanie i psychikę dzieci.
- 12) Jak doceniać siebie i radzić sobie w życiu w oparciu o osobistą moc.

W celu osiągnięcia integralności różnych metod pracy z osobami stosującymi przemoc edukacja obejmować będzie również następujące cele:

- uzyskanie świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- rozpoznanie sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użycie siły i przemocy,

- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji,
- naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych.

Prowadzący opracuje szczegółowy harmonogram zajęć i przedstawi go do akceptacji kierownika PCPR, przygotuje i podpisze z uczestnikami kontrakt, będzie prowadził ewidencję obecności i karty pracy z indywidualnym uczestnikiem, dokona oceny końcowej uczestników oraz sporządzi po zakończeniu edycji programu sprawozdanie z realizacji programu.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki przeznaczone na realizację programu zapewnia budżet państwa, który decyduje o wysokości przyznanych zasobów finansowych na ten cel. Przewiduje się możliwość modyfikacji zaplanowanych działań, terminu ich realizacji oraz źródeł finansowania w celu zwiększenia efektywności założeń programu.

VII. MONITORING

Przebieg i efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie będą objęte działaniami monitorującymi.

Przebieg programu korekcyjno-edukacyjnego będzie pod stałą kontrolą, obejmującą postęp poszczególnych etapów programu, zachowanie związane z przemocą u osób uczestniczących w programie w trakcie jego trwania oraz do 3-ch lat po jego zakończeniu.

Celem monitoringu jest sprawdzenie czy:

- uczestnicy programu wywiązują się z podpisanego wcześniej przez nich kontraktu określającego zasady uczestnictwa,
- program wymaga zmiany działań,
- cel programu korekcyjno-edukacyjnego został osiągnięty,
- zaplanowane działania w końcowym efekcie są użyteczne dla odbiorców i współodbiorców, którymi w tym przypadku są rodziny osób stosujących przemoc.

Do oceny skuteczności działań programowych niezbędna jest współpraca z partnerami programu, szczególnie tymi, którzy realizują programy przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Wyniki działań monitorujących będą wykorzystywane w pracach

nad doskonaleniem i upowszechnianiem dalszych metod oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

VIII. ZAGROŻENIA REALIZACJI PROGRAMU

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021- 2025 realizowany będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach. Program to ułożony w określonym czasie ciąg działań zmierzających do wybranej, grupy odbiorców, wymagający zaangażowania środków rzeczowych, ludzkich i finansowych. Realizacja założeń programowych wiąże się nierozdzielnie z ryzykiem wystąpienia zjawisk czy działań, które mogą mieć negatywne skutki dla przebiegu całego programu lub jego poszczególnych części.

Najistotniejsze zagrożenia wiążą się z brakiem dostatecznego zainteresowania adresatów uczestnictwem w działaniach zaplanowanych w programie oraz brakiem osób, które prowadziłyby w/w oddziaływanie (w szczególności brakuje osób, które mają udokumentowany, co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie).

Kluczem do sukcesu w realizacji programu jest świadomość wystąpienia ww. zagrożeń i reagowanie przez realizatorów programu na pojawiające się problemy i zagrożenia. Ważnym ogniwem prowadzenia programu jest ścisła i umiejętna współpraca z instytucjami i organizacjami pełniącymi funkcję partnerów programu.

Nie bez znaczenia jest rzetelna, bieżąca ocena realizacji programu a także skuteczny monitoring.

UZASADNIENIE

Zgodnie art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920 t.j.), ustawy mogą określać niektóre sprawy należące do zakresu działania powiatu jako zadania z zakresu administracji rządowej, wykonywane przez powiat. W myśl art. 12 pkt 11 cyt. ustawy, do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu. Na mocy art. 112 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876) zadania pomocy społecznej w powiatach wykonują jednostki organizacyjne - powiatowe centra pomocy rodzinie.

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Przyjęty uchwałą nr XXV/149/2017 Rady Powiatu w Siedlcach z dnia 24 lutego 2017 roku „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Powiatu Siedleckiego” obejmował lata 2017 –2020, zatem konieczne jest przyjęcie programu na lata kolejne.

Ww. program zakłada realizację działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Siedleckiego z uwzględnieniem osób stosujących przemoc w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY

RADY POWIATU

Marek Gorzala